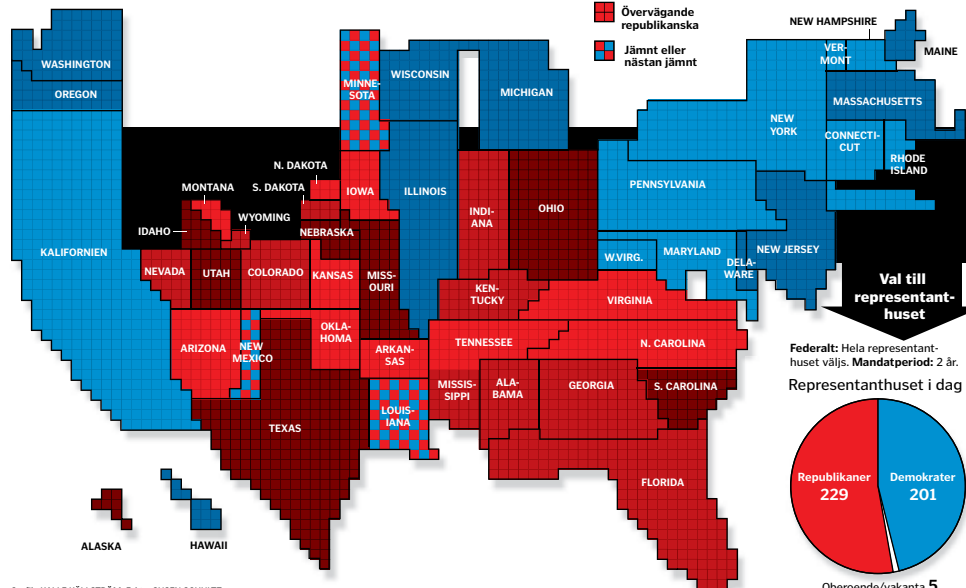

Mellanårsval – viktigare än det låter

Mellanårsval är samlingsnamnet på alla de federala och delstatliga val som hålls mellan presidentvalen vart fjärde år. Ändå har de betydelse för George W Bushs framtid. En trötthet brukar märkas efter sex av den sittande presidentens åtta möjliga år. Det gynnar oppositionspartiet. Men i år bidrar också väljarnas missnöje med Irakkriget.

Grafik: KALLE KÄLLSTRÖM. Fakta: SUSAN SCHULTZ. Källor: The Green Papers, senate.gov, house.gov, census.gov, New York Times, ABC/Washington Post

Tre institutioner styr USA

Kongressen
Senaten och representanthuset stiftar lagar. Representanthuset beviljar budgetmedel. Arbetet sker i utskott, varav budget-, försvars- och utrikesutskotten tillhör de viktigare.

Bill Frist
Senatens majoritetsledare

Dennis Hastert
Talman, representanthuset

Vita huset
Presidenten har den verkställande makten. Särskilt under George W Bush har alltmot maktutövning koncentrerats hit, mycket tack vare en samarbetsvillig kongressmajoritet.

George W Bush
President

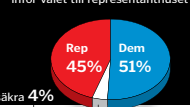
Högsta domstolen
HD är den dömande instansen och är både sista väpningsinstans och författningsdomstol. En majoritet av de nio domarna är utnämnda av republikanska presidenter.

John G Roberts Jr
Chefsdomare: en av fyra HD-domare som utsetts av Bush

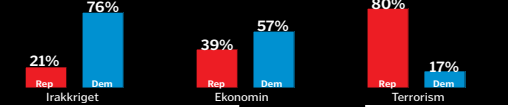
Tre viktiga val i dag

Representanthuset: alla 435 platser ska väljas. **Senaten:** 33 av 100 platser ska väljas. På delstatsnivå hålls också en massa val, men viktigast är **guvernörsvalet** i 36 delstater.

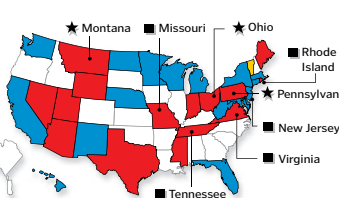
Väljarsympatier inför valet till representanthuset

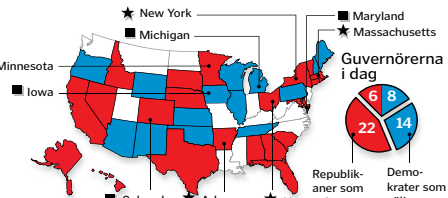
Väljarnas viktigaste sakfrågor

Senatsval
Federalt: En tredjedel av senaten väljs. Mandatperiod: 6 år
★ Möjligt maktskifte ■ Osäker utgång

Guvernörsvalet
Delstatligt: 36 guvernörer (delstatens "president") väljs. Mandatperiod: 4 år (2 år i New Hampshire och Vermont).
★ Möjligt maktskifte ■ Osäker utgång

Valet en folkomröstning om George Bush

DET HANDLAR OM IRAK. Ovanligt mycket står på spel i dagens mellanårsval i USA som kan kosta republikanerna majoriteten i kongressen. Valet ses som det viktigaste på många år och intresset bland väljarna är betydligt större än normalt.

WASHINGTON. Kvällens valvaker i USA kommer att bli rygsare. Allt tyder på demokratiska framgångar även om opinionsläget svängt tillbaka en aning i republikansk favör. Valet i dag skulle egentligen mest handla om kongressen men är lika mycket en folkomröstning om Irakkriget och George W Bush.

–Demokraterna kommer att gå framåt om inte samtliga opinionsmätningar – offentliga, privata, republikanska och demokratiska – har fel, sade Stuart Rothenberg, en av USA:s synligaste politiska kommentatorer, i helgen.

KONGRESSVAL I USA

SvD.se
Läs övriga artiklar inför valet.
• svd.se/usavalet2006

brukar vara men det finns även ingår räknas in bland de smutsiga andra frågor som engagerar och som kan avgöra där det väger jämnt, till exempel stamcells-forskning, homofobiskhet, miljömiljör, stegrande sjukvårdskostnader, skatter samt liksan över illegal invandring som republikanerna piskat upp utan att egentligen ha erbjudit någon lösning.

Någon distinkt väljargrupp som väger tyngre är det svårt att

inringa detta valår, å la de så kallade Reagan-demokraterna, vita män i sittandeklassen på 1980-talet som övergick till republikanerna, fotbollsmammorna på 1990-talet som stärkte Clinton-Gore-segern och värdeväljarna som röstade på den "medkännande konservativ" Bush på 2000-talet och sedan "trygghetsförortsbor" efter attentatet 2001.

Istället är det mer av allmänt missnöje som härskar och ett par väljare som SvD träffade på den så kallade kampanjstigen symboliserar hur polariserad allmänheten är och den sida som mobiliserar bäst kan ta hem spelet: –Jag tror på president Bush och allt han står för – och om han säger att det går bra i Irak så är det så, menade småföretagaren Sandra Minelli som körde iväg i en svart Mercedes efter ett republikanskt valmöte i nordöstra Pennsylvania.

–Jag har inget till övers för honom. Irakkriget? Det startade han bara för att visa sin pappa att han kunde, sade Tim Rehrig utanför stålarbetarfacket USW:s kontor i Bethlehem, en gång en blomstrande bruksort men i dag omgiven av rostande industriruiner, i en annan del av Pennsylvania.

Allmänhetens tilltro till kongressen är lägre än den var 1994 vilket även det kan påverka utgången, men det året när det republikanska revolutionären Newt Gingrich tog över talmans-

klubban stod fler platser på spel. En grundregel i amerikansk politik – den sittandes försprång i kontaktnät och kassaflöde – gör nämligen att flertalet av kongressledamöterna väljs om. Till det bidrar också valkretsindelningen som låter makthavarna rita om gränserna vart tionde år för att infärta säkra stolar.

Ett annat betydelsefullt begrepp i sammanhanget är "pork", valfisk, eller möjligheten för politikerna att skytta om hur mycket federala dollare de hämtat hem från Washington. Detta är också ett huvudsakligt till missnöjet med republikanerna. De går ju till val på budgetdisciplin och låga skatter men under deras tolvåriga maktinnehav (med undantag för kortare perioder i senaten) har de visat sig minst lika skickliga på att bevilja medel till skeppsvär, motorvägar och jordbruksstöd som demokraterna.

I början av året spådde demokratiska framryckningar i representanthuset eftersom presidentens parti i allmänhet tappat i mellanårsvalen. Spänningen har tilltagit successivt i och med det dystra nyhetsflödet från Irak. Skandalerna där republikanska kongressmän var inblandade har avlöst varandra.

Försköten från republikanska sida att locka över nya väljargrupper, till exempel värdekonserverna, latinoinvandrar och svarta kyrkobesökare som vänder sig mot homofobiskhet, har misslyckats. I det förstnämnda fallet raserades de chanserna genom misstänklighetsbrändet av invandrare och i det andra sköjdes alla eventuella sympatier bort mot orkanen Katrina.

Extra intressant är också att republikanerna, som brukat berömmas för sin disciplin, nu framstår som splittrade medan demokraterna uppträder mer och mer som en enad front. Partisympatisörer i "röda" eller republikanska stater andas också morgonluft i och med partiordföranden Howard Deans nya so-stats-strategi istället för att satsa allt krut på ett dussintal vägmästarstater.

Demokraterna gjorde en medveten satsning på att värv "machodemokrater" eller veteraner från Afghanistan och Irak som trovärdigt kunde kritisera krigsstrategin. Anklagelserna om att demokraterna inte har någon alternativ strategi i Irak bemöts

med att "vi anser att USA bör dra sig tillbaka och lämna över ansvaret till irakerna och det är bara detaljerna som skiljer". För övrigt, tillägger de, är det sådana tankengar som börjar utformas i Vita huset.

Tyckarna i kabel-tv-studierna i Washington, New York och Los Angeles är rätt upphetsade de sista skällvande timmarna. Det har konstaterats att Bush inte varit samman röstnagat som förut och egendomligt nog spekuleras i att ingetdera partiet egentligen vill vinna – för ansvar för det sannolika dödsläget i kongressen kan försämrå chanserna i presidentvalet 2008.

På valkvarkorna kommer man att särskilt följa senatsvalen i New Jersey, Minnesota, Missouri, Montana, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, Virginia samt Tennessee där demokraten Harold Ford kan bli den förste svarte se-

natoren i modern tid. Beträffande huset riktas blickarna mot förortsvalkretsar där väljarsammansättningen kan ha ändrats och mot distrikt där republikaner svärts av skandalen.

I valet till guvernör och delstatsparlament ser det också ljusare ut för demokraterna och här följs främst den cigarrökande judiske sångaren Kinky Friedman i guvernörsvalet i Texas.

Demokraternas tilltagande självsäkerhet märks på bildkalder: "Är det inte 2008 snart? Den 20/1 2009 – Bushs sista dag."

KARIN HENRIKSSON
SvD:s korrespondent i USA
karin.henriksson@svd.se

Mer läsning
Goda ekonomiska tider hjälper inte för Bush. Näringsliv sid 13